

**КЕНЖЕҒАЛИ САҒАДИЕВ
АТЫНДАҒЫ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ БИЗНЕС
УНИВЕРСИТЕТІ**

**УНИВЕРСИТЕТ
МЕЖДУНАРОДНОГО БИЗНЕСА
ИМЕНИ КЕНЖЕҒАЛИ
САҒАДИЕВА**

БЕКІТІЛДІ

Кенжеғали Сағадиев атындағы ХБУ

Ғылыми кеңесімен

Хаттама № 6, 26.01.2024 бастап

Төраға Махметова А.М.

**ПРОФЕССОР-ОҚЫТУШЫЛАР ҚҰРАМЫ МЕН
ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ӘДЕП ЖӘНЕ ҚЫЗМЕТТІК МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ**

КОДЕКСІ

**«КЕНЖЕҒАЛИ САҒАДИЕВ атындағы ХАЛЫҚАРАЛЫҚ БИЗНЕС
УНИВЕРСИТЕТІ» ЖШС**

БАСЫЛЫМ 6

Бекітілген күнінен бастап қолданысқа енгізілді

Алматы, 2024

Мазмұны

2. Жалпы ереже.....	5
3. ПОҚ мен ХБУ қызметкерлерінің негізгі қағидаттары мен ережелері	6
4. Университет қызметкерлерінің мінез-құлқының этикалық ережелері.....	8
5. Қызметкерлер мен білім алушылар арасындағы өзара қарым-қатынас	9
6. Кодекс ережелерін бұзғаны үшін жауапкершілік	9

Құжат паспорты

Құжат түрі	Ұйымдастырушылық құжаттама
Құжаттың атауы	Профессор-оқытушылар құрамы мен қызметкерлердің әдеп және қызметтік мінез-құлық кодексі
Құжаттың мақсаты	Қызметкерлердің жұмыс орнындағы мінез-құлқының қағидаттары мен нормаларын белгілеу, Университет ұжымындағы қарым-қатынас ережелерін, сондай-ақ Университет қызметкерлерінің білім алушылармен, билік органдарымен, заңды және жеке тұлғалармен қарым-қатынасын анықтау
Әзірлеу	Сапаны қамтамасыз ету орталығы (СҚО)
Келісу	Бағыттар бойынша проректор Факультет декандары АМД Директоры Кафедра меңгерушілері Сапаны Қамтамасыз Ету Орталығының Басшысы Директор АРЖІЖД Заң кеңесшісі
Бекіту	ХБУ ректоры
Құжатты орындаушылар	ППҚ және ХБУ қызметкерлері
Орындалуын бақылау	Ректор
Құжатқа қосымшалар	Қосымша 1, 2, 3, 4
Нормативтік сілтемелер	– «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-ІІІ Заңы (өзгерістермен және толықтырулармен) – Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 30 қазандағы № 595 бұйрығы. (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 31 Қазанда № 17657 болып тіркелді) (өзгерістер мен толықтырулармен). – Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты. Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 20 шілдедегі № 2 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2022 жылғы 27 шілдеде № 28916 болып тіркелді. (өзгерістер мен толықтырулармен). – Кредиттік оқыту технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыру Қағидалары Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2011 жылғы 20 сәуірдегі №152 бұйрығымен бекітілген (өзгерістермен және толықтырулармен).
Түпнұсқа иесі	Сапаны қамтамасыз ету орталығы (СҚО)

Келісу парағы

Ереже келісілді:

Ғылым жөніндегі Проректор

Нурғалиева К. О. _____

«__» _____ 2024 г.

Сапаны Қамтамасыз Ету Орталығының Басшысы

Кабдесов К.Т. _____

«__» _____ 2024 г.

АМД Директоры

Мырзаева А.А. _____

«__» _____ 2024 г.

Graduate School of Business Директоры

Каликов М.А. _____

«__» _____ 2024 г.

Жоғары базалық білім Факультетінің Деканы

Садыров Г.А. _____

«__» _____ 2024 г.

"Бизнес информатика" кафедрасының
меңгерушісі

Кенжегулова С.Б. _____

«__» _____ 2024 г.

"Менеджмент және бизнес" кафедрасының
меңгерушісі

Садыкова Ж. Е. _____

«__» _____ 2024 г.

"Қаржы және есеп" кафедрасының
меңгерушісі

Зайтенова Н.К. _____

«__» _____ 2024 г.

"Әлеуметтік-гуманитарлық ғылымдар"

кафедрасының меңгерушісі

Абеуова Ш. К. _____

«__» _____ 2024 г.

Туризм және қонақжайлылық

кафедрасының меңгерушісі

Нусупова Л.С. _____

«__» _____ 2024 г.

Тіл орталығының директоры

Әбділдә Ш.А. _____

«__» _____ 2024 г.

АРЖІЖД Директоры

Киселева Ю.В. _____

«__» _____ 2024 г.

Заң кеңесшісі

Алибекова А.К. _____

«__» _____ 2024 г.

Әзірленген және ресімделген:

СҚО Project менеджері

Дузбаева Р.М. _____

«__» _____ 2024 г.

1. Қолдану саласы

1.1 Осы Кодекс қызметкерлердің жұмыс орнындағы мінез – құлық қағидаттары мен нормаларын белгілеп, "Кенжеғали Сағадиев атындағы Халықаралық бизнес университеті" ЖШС (бұдан әрі-ХБУ немесе Университет) ұжымындағы өзара қарым-қатынас, сондай-ақ университет қызметкерлерінің білім алушылармен, билік органдарымен, заңды және жеке тұлғалармен өзара қарым-қатынас қағидаларын айқындайды.

2. Жалпы ереже

2.1. Профессор-оқытушылар құрамы мен УМБ қызметкерлерінің әдеп және қызметтік мінез-құлық кодексі Қазақстан Республикасының нормативтік және заңнамалық актілеріне (ҚР Конституциясы, ҚР Еңбек кодексі, «Білім туралы», «ҚР Тіл туралы», «ҚР Баланың құқықтары туралы», «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Неке және отбасы туралы» ҚР Заңдары және білім беруді дамытудың бағыттары мен перспективаларын айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілер) және соларға сәйкес қабылданған заңнамалық және жергілікті актілермен, халықаралық құқық нормаларымен, барлық деңгейдегі білім беруді басқару органының адам құқығы туралы Конвенциямен белгіленген нормаларды сақтап білім алушыларды тәрбиелеу және оқыту мәселелері бойынша мемлекеттік нормативтік актілерімен белгіленеді.

2.2. Кодекс кәсіби қызметтік этиканың жалпы қағидаттары мен мінез-құлықтың негізгі ережелерінің жиынтығы болып табылады. Оларды бүкіл профессорлық – оқытушылық құрам (бұдан әрі-ПОҚ) және ХБУ қызметкерлері басшылыққа алуы тиіс.

2.3. Университетке жұмысқа қабылданатын кез келген азамат осы Кодекстің ережелерімен танысуға және оларды өзінің еңбек қызметі процесінде сақтауға міндетті.

2.4. Кодекс университеттің Ғылыми кеңесінде талқыланып, қабылданады және ХБУ ректорының бұйрығымен бекітіледі.

2.5. ПОҚ мен ХБУ қызметкерлерінің Кодекстің ережелерін білуі және сақтауы олардың кәсіби қызметі мен еңбек тәртібінің сапасын бағалаудың міндетті критерийі болып табылады.

2.6. Кодекс білім алушылардың, оқытушылар мен қызметкерлердің қарым-қатынасының, еңбек қызметінің негізгі қағидаттарын айқындайды және жоғары кәсіптік білім беру саласында тиісті адамгершілікті қалыптастыру, университеттің қоғамдық санадағы қызметіне құрметпен қарауға негіз болады.

2.7. Кодекс кәсіби этиканың негізгі нормаларын анықтайды:

- оқытушылар мен білім алушылар, сондай-ақ университет жұртшылығының басқа мүшелері арасындағы қарым-қатынасты реттейді;
- олардың адами құндылығы мен қадір қасиетін қорғайды;

- профессор-оқытушылар ұжымының кәсіби қызметінің сапасын және олардың кәсібінің абыройын қолдайды;
- университеттің корпоративтік мәдениетін қалыптастырады.

3. ПОҚ мен ХБУ қызметкерлерінің негізгі қағидаттары мен ережелері

3.1. Өз қызметін жүзеге асыру кезінде ПОҚ мен қызметкерлер мынадай қағидаттарды басшылыққа алады:

- гуманизм;
- толеранттылық;
- кәсіпқойлық;
- заңдылық;
- әділдік;
- жауапкершілік;
- демократиялық;
- өзара құрмет.

3.2. ПОҚ және Университет қызметкерлері (бұдан әрі - қызметкерлер) өз жауапкершілігін толық түсіне отырып, міндетті:

а) университеттің тиімді жұмысын қамтамасыз ету мақсатында лауазымдық міндеттерін адал және жоғары кәсіби деңгейде орындау;

б) Университет қызметкерлерінің жұмысындағы негізгі мақсат — адам мен азаматтың құқықтары мен бостандықтарын тану, сақтау және қорғау екенін басшылыққа алу;

в) өз қызметін өз өкілеттіктері мен лауазымдық міндеттері шегінде жүзеге асыру және Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген шектеулер мен тыйымдарды сақтау;

г) жекелеген азаматтарға, қандай да бір кәсіптік немесе әлеуметтік топтар мен ұйымдарға артықшылық бермеу, жекелеген азаматтардың, кәсіптік немесе әлеуметтік топтар мен ұйымдардың ықпалынан тәуелсіз болу;

д) өздерінің лауазымдық міндеттерін адал орындауына кедергі келтіретін қандай да бір жеке, мүліктік (қаржылық) және өзге де мүдделердің ықпалына байланысты әрекеттерді болғызбау;

е) сыбайлас жемқорлық, құқық бұзушылықтар жасауға итермелеу мақсатында қандай да бір адамдарға жүгінудің барлық жағдайлары туралы жұмыс берушінің өкілін, прокуратура органдарын немесе басқа да мемлекеттік органдарды хабардар ету;

ж) өз жұмысына ықпал етуі мүмкін кез келген жағдайларды болдырмай, әділ әрі бейтарап болу;

з) қызметтік, кәсіптік этика нормаларын және іскерлік мінез-құлық қағидаларын сақтау;

и) білім алушылармен, әріптестермен және лауазымды тұлғалармен қарым-қатынаста әдептілік пен ұқыптылық таныту;

к) Қазақстан және басқа мемлекеттер халықтарының әдет-ғұрыптары мен дәстүрлеріне төзімділік пен құрмет көрсетуге, әртүрлі этникалық, әлеуметтік топтар мен конфессиялардың мәдени және басқа да ерекшеліктерін ескеруге, ұлтаралық және конфессияаралық келісімді насихаттау;

л) ПОҚ мен университет қызметкерінің өз лауазымдық міндеттерін адал атқаруына күмән тудыруы мүмкін мінез-құлықтан аулақ болуға, сондай-ақ оның беделіне немесе университеттің беделіне нұқсан келтіруі мүмкін жанжалды жағдайлардан аулақ болу;

м) Қазақстан Республикасының заңнамасында және университеттің жергілікті нормативтік актілерінде көзделген мүдделер қақтығысының туындауына жол бермеу және туындаған мүдделер қақтығысы жағдайларын реттеу жөніндегі шараларды қабылдау;

н) жеке сипаттағы мәселелерді шешу кезінде университеттің, әріптестердің және білім алушылардың қызметіне ықпал ету үшін лауазымдық жағдайын пайдаланбау;

о) егер бұл оның қызметтік міндетіне кірмесе, Университеттің, оның басшысының қызметіне қатысты ашық пікір, баға немесе жария мәлімдемелер жасаудан аулақ болу;

п) Университетте белгіленген көпшілік алдында сөз сөйлеу және қызметтік ақпарат беру ережелерін сақтау;

р) бұқаралық ақпарат құралдары өкілдерінің университеттің жұмысы туралы қоғамды хабардар ету жөніндегі қызметіне құрметпен қарауға, сондай-ақ белгіленген тәртіппен анық ақпарат алуға жәрдем көрсету;

с) өз жауапкершілігіне жататын ресурстарды мүмкіндігінше тиімді пайдалану үшін үнемі тырысу;

т) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында қарастырылмаған жағдайда Университеттің оқытушылары, қызметкерлері және білім алушыларымен қаржылық-экономикалық қатынастарға түспеу, сыйлықтар, тартулар алу, жеке сипаттағы қызметтер көрсетуге жол бермеу.

3.3. ПОҚ және университет қызметкерлері сыбайлас жемқорлық көріністеріне қарсы іс-қимыл жасауға және Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен оның алдын алу шараларын қабылдауы тиіс.

3.4. Университет қызметкерлері өздерінің лауазымдық міндеттерін орындау кезінде мүдделер қақтығысына әкеп соғатын немесе әкеп соғуы мүмкін жеке мүдделілікке жол бермеуі тиіс. Жұмысқа қабылдау және лауазымдық міндеттерін орындау кезінде университет қызметкері өзінің лауазымдық міндеттерін тиісінше атқаруына әсер ететін немесе әсер етуі мүмкін жеке мүдделерінің бар немесе бар болуы мүмкін екендігі туралы мәлімдеуге міндетті.

3.5. Басқа қызметкерлерге қатысты ұйымдық-өкімдік өкілеттіктері бар университет қызметкерлеріне кәсіпқойлықтың үлгісі болуға, университетте тиімді жұмыс істеу үшін қолайлы моральдық-психологиялық ахуалды қалыптастыруға жәрдемдесуге, қарамағындағылардың сыбайлас жемқорлық

мінез-құлқына жол бермеуіне, өздерінің жеке мінез-құлқымен адалдықтың, бейтараптық пен әділдіктің үлгісін беруге шаралар қабылдауға кеңес беріледі.

4. Университет қызметкерлерінің мінез-құлқының этикалық ережелері

4.1. Қызметтік мінез-құлықта мекеме қызметкері адамның, оның құқықтары мен бостандықтарының ең жоғары құндылық болып табылатындығы және әрбір азаматтың жеке өміріне қол сұғылмауына, жеке және отбасылық құпиясына, ар-намысын, қадір-қасиетін, өзінің жақсы атын қорғауға құқығы бар екендігі туралы конституциялық ережелерді негізге алуы қажет.

4.2. Қызметтік мінез-құлық барысында қызметкерден келесі әрекеттерден бас тартуы талап етіледі:

а) жынысы, жасы, нәсілі, ұлты, тілі, азаматтығы, әлеуметтік, мүлдіктік немесе отбасылық жағдайы, саяси немесе діни артықшылықтары белгілері бойынша кемсітушілік сипаттағы кез келген сөздер мен іс-әрекеттер түрлеріне қолданылмайды;

б) дөрекілік, немқұрайлы қарау көріністері, бойсұнушылық, алалаушылық ескертулер, заңсыз, лайықсыз айыптаулар білдіру;

в) қалыпты қарым-қатынасқа кедергі келтіретін немесе құқыққа қарсы мінез-құлықты туындататын қауіп-қатерлер, қорлайтын сөздер немесе репликалар, әрекеттер;

г) оқу-зертханалық ғимараттарда, жатақханаларда, Университеттің басқа ғимараттары мен құрылыстарында, сондай-ақ университет аумағында және оған іргелес аумақта темекі шегу;

д) оқушылар мен әріптестерге қатысты қорлайтын сын мен жағымсыз сөздер.

4.3. Қызметкерлер өздерінің қызметтік мінез-құлқымен ұжымда бір-бірімен іскерлік қарым-қатынас пен сындарлы ынтымақтастық орнатуға ықпал етуге, сыпайы, мейірімді, дұрыс, ұқыпты болуға және азаматтармен, білім алушылармен және әріптестерімен қарым-қатынаста төзімділік танытуға шақырылады.

4.4. Қызмет жағдайларына және қызметтік іс-шараның форматына байланысты лауазымдық міндеттерін орындау кезінде мекеме қызметкерінің сыртқы келбеті азаматтардың университетке құрметпен қарауына ықпал етуі, ресмилікпен, ұстамдылықпен, дәстүрлілікпен, ұқыптылықпен ерекшеленетін жалпы қабылданған іскерлік стильге сәйкес келуі керек.

4.5. Университет қызметкеріне **сабақтар мен салтанатты іс-шараларды өткізу барысында Мобильді байланыс құралдарын пайдалануға тыйым** салынады. Жанжалдар туындаған кезде қызметкерлердің жұмыс сәттерін талқылауға және лауазымдық өкілеттіктерін көрсете отырып, жеке тұлғаларға ауысуға, университеттің өмірін одан тыс жерлерде, оның ішінде интернеттегі әлеуметтік желілерде талқылауға құқығы жоқ.

5. Қызметкерлер мен білім алушылар арасындағы өзара қарым-қатынас

5.1. Университет – оқу орны болып табылады, оның негізін студенттер мен оқытушылар құрайды.

5.2 ХБУ оқытушылардың біліктілігін арттыру, оқытуда инновациялық технологияларды енгізу, сондай-ақ ұжымның ішінде іскерлік коммуникациялардың тиімділігін арттыру нәтижесінде білім беру қызметтерінің саны мен сапасын ұдайы арттыруға ұмтылады.

5.3 Университеттің қызметі мен дамуының бастапқы нүктесі-білім алушылардың да, университет қызметкерлерінің де қажеттіліктері мен мүдделерін түсінуге ұмтылу.

5.4 Білім алушылармен қарым-қатынаста қызметкерлер мынадай мінез-құлық қағидаттарын ұстануға тиіс:

1) Қызметкерлер білім алушылардың ар-намысы мен қадір-қасиетін қандай да бір негіздер бойынша, оның ішінде жасы, жынысы, ұлты және өзге де ерекшеліктері бойынша кемсітпеуге тиіс.

2) Қызметкерлердің білім алушыларға қатысты талап қоя білуі оң және негізделген болуы тиіс.

3) Қызметкерлер білім алушылармен жұмыс істеудің дербестігін, өзін-өзі бақылауды, өзін-өзі тәрбиелеуді, ынтымақтастыққа және басқаларға көмектесуге деген ұмтылысын дамытатын осындай әдістерін таңдауы керек.

4) Қызметкерлер білім алушылардың оқу мотивациясын арттыруға, олардың күші мен қабілетіне деген сенімді нығайтуға ұмтылуы керек.

5) Қызметкерлер білім алушылардың жұмысын әділ және объективті бағалауға тиіс.

6) Қызметкерлер өз қызметтік жағдайын теріс пайдаланып, студенттерді жеке мүддесіне қызмет көрсету немесе қандай да бір көмектер алу үшін пайдаланбауы тиіс.

6. Кодекс ережелерін бұзғаны үшін жауапкершілік

6.1. Кодекс – Қазақстан Республикасының заңдарына негізделген, ерікті түрде қабылданған норма болып табылады.

6.2. Кодекстің ережелерін бұзуды университеттің педагогикалық ұжымы мен әкімшілігі, ал қажет болған жағдайда жоғары кәсіби ұйым қарайды.

6.3. Кодексті өрескел немесе жүйелі түрде бұзған жағдайда университет қызметкері ҚР заңнамасына және жасалған еңбек шартына және өзге де жергілікті нормативтік актілерге сәйкес жауапты болады.

6.4. Қызметкерлердің Кодекс ережелерін сақтауы ғылыми-педагогикалық қызметкерлер лауазымдарына орналасуға конкурстық іріктеу, аттестаттау, басшы лауазымдарға ұсыну үшін кадр резервін қалыптастыру кезінде, сондай-ақ тәртіптік жаза қолдану кезінде ескеріледі.